

DE KLEIROUTE

VAREN DOOR VRUCHTBAAR
EN MARKANT KLEIGEBIED

VAARROUTE 40,6 KM

NOARDWEST FRYSLÂN

PRIJS 3 EURO

INCLUSIEF ROUTEKAART

HISTORISCHE ELFSTEDEN /// GEZELLIGE DORPEN ///
POLDERMOLENS /// KERKEN /// MUSEA

GEÏNSPIREERD
DOOR EEN
OUDE
ZEE

Stichting Bestemming Noardwest
Regio Noordwest-Friesland

MOOIE VAARROUTE DOOR VRUCHTBAAR EN MARKANT KLEIGEBIED

Met 'De Kleiroute' maak je een mooie vaarroute over de rustige wateren van De Waadhoeke in Noardwest Fryslân. De bodem bestaat hier uit vruchtbare zeeklei. Daardoor kunnen er in deze streek veel gewassen worden verbouwd. De route begint in Elfstedenstad Franeker, een van de mooiste historische steden van Nederland. Je komt langs sfeervolle dorpen zoals Dongjum, Boer, Ried en Menaam. Met een lus vaar je via Deinum naar de gezellige Friese hoofdstad Leeuwarden.

DE KLEIROUTE

- 1 **FRANEKER (FRENTSJER)**
- 2 **11FOUNTAINS IN FRANEKER**
- 3 **MUSEUM MARTEMA IN FRANEKER**
- 4 **ELFSTEDENTOCHTBEELD AUKJE IN FRANEKER**
- 5 **BOER**
- 6 **RIED (RIE)**
- 7 **BERLTSUM (BERLIKUM)**
- 8 **KOEPELKERK IN BERLTSUM**
- 9 **POLDERMOLEN DE KIEVIT IN MENAAM**
- 10 **MENAAM (MENALDUM)**
- 11 **POLDERMOLEN DE RENTMEESTER IN MENAAM**
- 12 **POLDERMOLEN TERPZIGT IN MARSSUM (MARSSUM)**
- 13 **DEINUM (DEINUM)**
- 14 **SLAUERHOFFBRUG IN LEEUWARDEN**
- 15 **LEEUWARDEN (LJOUWERT)**
- 16 **DRONRYP (DRONRIJP)**
- 17 **POLDERMOLEN KINGMATILLE IN DRONRYP**

GPX-COÖRDINATEN

Scan de QR-code voor alle informatie over de route en de GPX-coördinaten.

IN HET KORT

TYPE

van A naar A, gps-route.
Vaarwegcategorie DM,
geschikt voor boten met een
diepgang van 1,3 m. en een
hoogte van 2,3 m.

BEGIN EN EINDPUNT

Oostelijke industrieweg
in Franeker

AFSTAND

40,6 kilometer

DUUR

7 uur (bij snelheid van 6 km/u)

MAAK ER EEN MEERDAGSE TOCHT VAN!

Je kunt deze vaartocht in één dag doen. Maar wil je rustig genieten van alles wat je onderweg tegenkomt? Dan is het leuker om onderweg te overnachten op je boot. Dan kun je de route over meerdere dagen verspreiden. Op veel plekken langs de Kleiroute kun je aanleggen. Kies voor een gezellige passantenhaven, waar alle voorzieningen aanwezig zijn. Daarnaast zijn er onderweg gratis Marrekrite-aanlegplekken. In de Watersport App van de provincie Fryslân vind je alle aanlegplekken en jachthavens.

DIT GA JE ZIEN

START

Start- en eindpunt: Oostelijke industrieweg in Franeker

1 / FRANEKER (FRJENTSJER)

Deze Elfstedenstad is een boeiende plaats. Franeker heeft een rijk universiteits-verleden.

Jarenlang werd de stad bewoond door studenten, onder wie de beroemde Descartes. Wie

Franeker bezoekt, ontkomt ook niet aan het Eise Eisinga Planetarium: een astronomische bezienswaardigheid met een UNESCO-status! Franeker zal je verrassen, ook met haar oude straatjes en gebouwen.

2 / IIFOUNTAINS

Breedplaats 1, Franeker

Deze fontein is een ode aan de wereldberoemde astronoom Jan Hendrik Oort. Hij werd in Franeker geboren. Zijn aanname dat zich rondom ons zonnestelsel een wolk van miljarden komeetachtige objecten beweegt, betekende een doorbraak in de astronomie.

3 / MUSEUM MARTEMA

Voorstraat 35, Franeker

In Museum Martena komt het verleden tot leven. Neem een kijkje in het leven van oud-bewoners, bekende Franekers, geleerde vrouwen (onder wie Anna Maria van Schurman) en de Academie van Franeker. Je mag kijken, voelen, ruiken, horen en proeven.

4 / ELFSTEDENTOCHTBEELD AUKJE

Professor Loréstrat, vlakbij Elfstedenbruggetje

De beeldjes van 'Aukje de reedrydster' (Aukje de schaatsster) staan op een hoge stalen sokkels in alle elf steden van Fryslân en in Kolderwolde. Alle beelden staan aan de Elfstedentochtroute daar waar de weg het water kruist, zoals hier in Franeker.

5 / BOER

Boer is een piepklein terpdorp ten noordoosten van Elfstedenstad Franeker. Boer is een tweelingdorp van Dongjum. Het plaatsje ligt in een prachtig open landschap. Hier kun je heerlijk fietsen en wandelen.

Bezoek zeker ook de opvallende rode kerk. Het is tegenwoordig een kunstenaarsatelier, eigendom van de Stichting Alde Fryske Tsjerken.

6 / RIED (RIE)

Ried is een groen dorp met een rijke historie. Het plaatsje ligt aan het Jabikspaad en aan het water de Rie, dat deel uitmaakt van de Friese Elfsteden Waterroute. Ook vanuit dit dorp kun je een mooie fiets- of wandeltocht maken.

7 / BERLTSUM (BERLIKUM)

Berlikum is een terpdorp met stadse ambities. Het plaatsje wordt ook wel de twaalfde stad van Fryslân genoemd. Het ligt aan de noordelijke Elfstedenvaarroute. In en rondom het dorp heb je veel gelegenheid om te fietsen en te wandelen. Berlikum heeft een eigen passantenhaven.

8 / KOEPELKERK

Tsjerkerstrjitte 2, Berltsum

De Koepelkerk in Berltsum is een bezienswaardigheid. Zowel de kerk zelf als het orgel zijn een Rijksmonument. De kerk met achtkantige

koepel werd in 1779 gebouwd en verving daarmee de vorige kerk die te bouwvallig was geworden om nog te restaureren.

9 / POLDERMOLEN DE KIEVIT

De Kievit werd in 1802 gebouwd voor de bemaling van de Berlikumerpolder. De molen werd in 1986 eigendom van de Stichting Molens in Menaldumadeel. In 1995 werd hij voor het laatst gerestaureerd. De wipstok van de molen is versierd met een eenhoorn. De molen staat op particulier terrein en is te bezichtigen wanneer hij draait en op afspraak.

10 / MENAAM (MENALDUM)

Menaldum is een mooi terpdorp dat enkele eeuwen voor het begin van de jaartelling op de kwelderwal tussen Dronryp en Bitgum is ontstaan. De Menaldumers waren actief in de landbouw, de aardappelteelt in het bijzonder. In het begin van de 20e eeuw stond het gebouw van de aardappelveiling aan de Lytsedyk. Daar staat nog het café, dat niet meer als café dienstdoet. Vanuit Menaam kun je een mooi cultureelhistorische fietstocht volgen.

11 / POLDERMOLEN DE RENTMEESTER

Mieddyk 39b, Menaam

Deze in 1833 gebouwde monniksmolen is in 1981/1982 verplaatst uit de voormalige Noorderpolder bij Dronryp. Het werd opgebouwd en gerestaureerd op het erf van de in 1969 afgebrande poldermolen van de Zuidoosterpolder. Het uiteinde van de wipstok is versierd met een eenhoorn. De molen is te bezichtigen wanneer hij draait en op afspraak.

12 / POLDERMOLEN TERPZIGT

It Aldlân, Marsum

Deze molen werd in 1981 gerestaureerd en is de kleinste spinnenkop van Fryslân. Poldermolen Terpzigt is op afspraak te bezichtigen.

13 / DEINUM

Deinum een terpdorp met een iconische kerktoeren: de Sint Janskerk die werd gebouwd in de dertiende eeuw. De kerk is ook bekend van een versje met als tekst 'Yn Deinum stiet in sipel op 'e toer'. De sipel (ui in het Nederlands) is in 1589 op de toren geplaatst. Door het dorp stromen het Van Harinxmakanaal en de Ballensvaart. Bezoek ook zeker even het schoolplaten-museum.

14 / SLAUERHOFFBRUG

Slauerhoffweg, Leeuwarden

Wachten voor de Slauerhoffbrug is geen straf. Deze Leeuwarder 'staartbrug' staat niet voor niets in de internationale top tien van wonderlijkste beweegbare bruggen, direct na de Tower Bridge in Londen.

Vanaf hier kun je doorvaren naar Leeuwarden. Deze Elfstedenstad is een bezoek meer dan waard. Wil je je route liever korter houden? Ga dan vanaf dit punt direct door naar Dronryp. De totale vaarroute is dan 32,9 kilometer in plaats van 40,6 kilometer.

15 / LEEUWARDEN (LJOUWERT)

Leeuwarden is de trotse hoofdstad van Fryslân. Het is een prachtige stad met veel historie die vroeger aan de Middellzee lag. Leeuwarden is de stad van Stadhouder Willem Lodewijk, Cambuur, MC Escher, de scheve toren Oldehove, Mata Hari, de Achmea Toren, het Fries Museum, het Maria Louise van Hessen-Kassel en de Prinsentuin. Je vindt er een geweldig aanbod van terrasjes, restaurants, hotelletjes en winkels.

16 / DRONRYP (DRONRIJP)

Dronryp is het grootste dorp van de gemeente Waadhoeke en daarmee rijk aan historie. Het geboortedorp van onder anderen Eise Jeltjes Eisinga, de beroemde amateurastronoom, patriot en bouwer van het Eise Eisinga Planetarium in Franeker. Het geboortehuis, voormalig woonhuis en zijn graf zijn te bezichtigen. Je kunt vanuit Dronryp de fietstocht 'Het verhaal van Eise Eisinga' volgen. Naast cultureel erfgoed bruist het in Dronryp van de evenementen.

17 / POLDERMOLEN KINGMATILLE

Keimptilsterdyk 12a, Dronryp

Deze molen werd in 1870 gebouwd en in 1987 verplaatst naar de huidige locatie. De molen is in 1991 voor het laatst gerestaureerd. Het uiteinde van de wipstok is versierd met

een eenhoorn. De molen is te bezichtigen wanneer hij draait (vaak op woensdag en in het weekeinde) en op afspraak.

EINDE

Oostelijke industrieweg in Franeker

WIST JE DAT?

- Op deze route bevinden zich twee beweegbare bruggen die worden bediend. De overige bruggen hebben een doorvaarthoogte van 2,5 meter. Bekijk de informatie over bruggen in de Watersport App van de Provinsje Fryslân!
- Het grootste deel van deze route is geschikt voor boten met een diepgang van 1,3 meter en een hoogte van 2,3 meter. Het stuk tussen Franeker en Deinum vaar je over het Van Harinxmakanaal. Hier kunnen ook grotere boten met een diepgang tot 2,1 meter langsvaren. De beroepsvaart komt hier ook. Deze route is daarom niet geschikt om te suppen of te kanoën.
- Rembrandt schreef ooit in een brief aan zijn vrouw Saskia van Uylenburgh over het gebied waardoor jij heenvaart. Zijn woorden laten zien dat ook hij van de omgeving genoot: *'Een land vol rust, sfeer en charme, voor een deel bepaald door het helder goudenlicht, zoals men dat aan de zee kant vindt. De zee die tevens zorgt voor zuivere lucht, klare klimmen en voor de zomerse wolken, die nog witter zijn dan wit...'*
- Tijdens deze vaartocht zijn er voldoende mogelijkheden om aan te leggen. Je kunt even lekker lunchen, de plaatsen bekijken of een mooie wandeling of fietstocht maken.
- Wil je duurzaam varen? Kies dan voor blauwe diesel, die verbrandt schoner en efficiënter. Of ga met een elektrische boot op pad. Let verder op dat er geen afval overboord waaien. Kom je onderweg zwerfvuil tegen? Neem het dan mee aan boord! *Tige tank!*

WELKOM IN NOARDEWEST FRYSLÂN

Noardwest Fryslân is een plek als geen ander: een ongerept kustgebied.

Hier geniet je van ruimte, lucht en landschap. Zo ver je kunt kijken. Waar eb en vloed eeuwenlang vrij speelden. Met vruchtbare grond, waardoor eerdere bewoners het aandurfdn langs de open zee te leven. Dorpjes waar de tijd lijkt te hebben stilgestaan. In een landschap van terpen en dijken. Waar je je watersporter, fietser of wandelaar in het paradijs waant. Vaar door de waterwegen die allemaal aan elkaar verbonden zijn. Waar de nacht nog echt donker is en de stilte hoorbaar is. Slaap je in een oude vuurtoren? Op een historisch zeilschip? Een gezellig B&B in één van de gezellige Elfsteden? Keuze genoeg! Kom maar kijken. Je bent van harte welkom!

UITAGENDA

Het bruist het in het land op de bodem van een oude zee, Noardwest Fryslân, van de evenementen. Er is elke dag wel iets te beleven!

[OUDEZEE.NL/UITAGENDA](https://oudezee.nl/uitagenda)

OVERNACHTEN

Noardwest Fryslân biedt alles voor jouw vakantie of dagje weg. Na het bezoeken van een evenement of het beleven van een wandel-, fiets- of vaarroute, kun je natuurlijk blijven slapen. We hebben de leukste adressen op een rij gezet. Lekker koese en de volgende dag weer volop ontspannen genietsje.

[OUDEZEE.NL/OVERNACHTEN](https://oudezee.nl/overnachten)

1STE DRUK 2024

Deze brochure is ontwikkeld door de Opgave Dagrecreatieve Netwerken van Gastvrij Fryslân 2028 i.s.m. Stichting Bestemming Noardwest en Visit Friesland. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. Teksten: Sandra Put (Uitgesproken Totaalcommunicatie) | Vormgeving: Frans van Dam (bliidd.nl) | Fotografie: Willem Jans, Ronald Rozema, Theo-de-Witte, Klaas W Koopmans | Cartografie: Reijers Kaartproducties bv, Veghel. Deze route is zo zorgvuldig mogelijk samengesteld. Mochten er onverhoopt onjuistheden inzitten, dan kunnen deze worden doorgegeven via info@bestemmingnoardwest.nl. Stichting Bestemming Noardwest aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van deze route.

Stichting Bestemming Noardwest

info@bestemmingnoardwest.nl

www.oudezee.nl